

• گفتگو، حسین امیرعبداللهی، ایران

«شرق» اهداف سفر حسین امیرعبداللهیان به عمان و احتمال آزادی زندانیان دوتابعیتی را بررسی می کند

بالاخره آزاد می شوند؟

چراکه به باور این مفسر حوزه سیاست خارجی، در سایه ازسرگیری مناسبات تهران و ریاض، امکان افزایش ظرفیت مسقط در حل‌وفصل چالش‌های دیپلماتیک منطقه‌ای هم وجود دارد.

در مقابل، علی حسین‌پور ازسرگیری روابط ایران و عربستان سعودی را بدون ارتباط به افزایش ظرفیت عمان برای میانجیگری در موضوع هسته‌ای و مذاکرات ایران و آمریکا در جهت احیای برجام می‌داند؛ چراکه از دید این تحلیلگر، اساسا موضوع هسته‌ای و احیای برجام، مناقشه‌ای است که با نقش آفرینی کشورهای منطقه‌ای حل نمی‌شود. کارشناس مسائل بین‌الملل در ادامه گفت‌وگوی خود با «شرق» به تجربیات شکست‌خورده کشورهای مهمی مانند فرانسه، ژاپن، ایتالیا و… تقبی می‌زند که به زعم او نشان می‌دهد نمی‌توان با ظرفیت یک یا چند کشور منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به سمت احیای برجام پیش رفت.

در همین حال، حسین‌پور با تغییر زاویه تحلیل خود از منظر دیگری به موضوع ورود می‌کند و با اشاره به وضعیت حساسی که در سایه رخدادهای ۱۴۰۱ و تحولات یک‌ماهه ۱۴۰۲ شکل گرفته است، احتمال احیای برجام را چندان قوی نمی‌داند، اما در عین حال یادآور می‌شود که به دلیل شرایط نامساعد اقتصادی در داخل کشور و نیاز مبرم دولت رئیسی به برخی منابع مالی و کمک‌های خارجی، امکان چرخش و انعطاف در مذاکرات با غرب حرفا در حوزه تبادل زندانیان دوتابعیتی وجود دارد. با این خوانش، حسین‌پور گریزی به تحولات داخلی آمریکا در آستانه انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ می‌زند و بر این باور است که دولت بایدن هم در آستانه انتخابات با گرم‌ترشدن تنور رقابت‌ها، قطعا به یک امتیاز و دستاورد برای پیروزی در انتخابات درون حزبی دموکرات‌ها نیاز دارد که می‌تواند از دل مذاکرات غیرمستقیم با تهران، ذیل نقش آفرینی عمان برای آزادی زندانیان دوتابعیتی به دست آید. این کارشناس اعتقاد دارد با پررنگ‌ترشدن انتقادهای خانواده زندانیان دوتابعیتی ایرانی-آمریکایی علیه دولت بایدن، قطعا رئیس‌جمهور ایالات متحده برای ترمیم وجهه و چهره خود به بازگشت این زندانیان دوتابعیتی نیاز دارد.

اشاره علی حسین‌پور به نامه ۳۱ فروردین (۲۰ آوریل) باقر نمازی، شهروند ایرانی-آمریکایی است که به‌تازگی پس از هفت سال ممنوع‌الخروجی از ایران توانست به آمریکا بازگردد. باقر نمازی در نامه مذکور نوشت که جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا درخواست او برای ملاقات و گفت‌وگو درباره وضعیت فرزندش (سیامک نمازی) در ایران را نادیده گرفته است. نمازی تأکید کرد که امنیت و سرنوشت پسرش در دست دولت آمریکا قرار دارد و گفت که نیازمند دیدار با جو بایدن است. باقر نمازی در ادامه نامه خود خواستار «تعهد شخصی» بایدن به آزادی فوری تمامی دوتابعیتی‌های زندانی در ایران شده است. باقر نمازی در پایان از رئیس‌جمهوری ایالات متحده خواست تا مانند خانواده‌های دیگر زندانیانی که به خانه بازگشتند، او نیز فرصت دیدار با جو بایدن را بیابد و نوشته است: «لحظات آینده‌ای که ممکن است با فرزندم داشته باشم، در دستان شماست. نگذارید فرصت مانند فرصت‌های سوخته قبلی از میان برود». سیامک نمازی هم چند هفته پیش در اسفند ۱۴۰۲، در گفت‌وگوی تلفنی با کریستین ایوان‌پور در شبکه خبری سی‌ان‌ان،

از جو بایدن خواست به این «کابوس» پایان دهد. او گفت: «امیدش این بود که دولت آمریکا برای شهروندانش تلاش می‌کند، اما فهمیدم دولت آمریکا مرا رها کرده است».

در همین زمینه نوریوز، پایگاه خبری نزدیک به شورای عالی امنیت ملی نیز پیش‌تر انجام مذاکرات تبادل زندانیان میان تهران و واشنگتن را تأیید کرده بود. منابع خبری غربی نیز از مذاکرات غیرمستقیم میان ایران و آمریکا برای آزادی زندانیان دوتابعیتی در ایران با میانجیگری بریتانیا و قطر خبر داده بودند. مضافا شبکه ان‌بی‌سی خبر داد که آمریکا قرار است موافقت کند که کره‌جنوبی هفت میلیارد دلار از پول‌های مسدودشده ایران در بانک هایش را آزاد کند و در عوض ایران زندانی‌های ایرانی-آمریکایی را آزاد کند.

چند روز بعد از نامه‌نگاری باقر نمازی و نیز انتقاد وکیل خانواده نمازی از بی‌پاسخ‌ماندن خواسته آنها برای دیدار با رئیس‌جمهوری و مقامات دولت آمریکا، روز شنبه هفته جاری هم یک عضو خانواده مراد طاهباز عنوان و تأکید کرد که آنها هم مانند خانواده نمازی اطمینانی به تلاش دولت بایدن برای آزادی پدرشان ندارند. تارا طاهباز در گفت‌وگو با خبرگزاری رویترز عنوان کرد که از زمان روی کار آمدن جو بایدن، به ما گفته شد که موضوع آزادی عزیزان ما در اولویت دولت است، اما هیچ اقدامی نمی‌بینیم و امیدداشتن سخت است. خبرگزاری رویترز در ادامه به نقل از دختر مراد طاهباز به این نکته اشاره کرد که خانواده‌اش و بستگان دوزندانی آمریکایی دیگر در ایران امیدوارند بایدن در نشستش در واشنگتن که قرار است ماه آینده برگزار شود، فرصتی به آنها بدهد تا خواسته‌هایشان را حضوری توضیح دهند.

در همین حال ودانت پاتل، معاون سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، روز پنجشنبه به وقت محلی در جمع خبرنگاران در واشنگتن در پاسخ به سؤالی درباره انتقاد باقر نمازی پدر سیامک نمازی زندانی دوتابعیتی در ایران به جو بایدن رئیس‌جمهوری آمریکا که پاسخ نامه ۵۰ روز پیش او را برای دیدار با این خانواده و نیز خانواده‌های عماد شرقی و مراد طاهباز دیگر زندانیان دوتابعیتی نداده است، از عملکرد دولت بایدن در این زمینه دفاع کرد. معاون سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در این زمینه پاسخ صریحی نداد و با بیان کلیاتی عنوان کرد که «آمریکا همیشه از شهروندان آمریکایی که در کشورهای خارجی بازداشت شده‌اند حمایت خواهد کرد. این امر شامل سیامک نمازی نیز می‌شود».

پاتل به این نکته اشاره داشت که برای جو بایدن رئیس‌جمهور آمریکا و آنتونی بلینکن وزیر خارجه هیچ اولویتی بالاتر از تأمین امنیت آمریکایی‌ها در خارج به‌خصوص کسانی که بازداشت شده‌اند، وجود ندارد. معاون سخنگوی وزارت خارجه آمریکا یادآور شد که مقامات مختلف دولت ایالات متحده به صورت منظم با خانواده‌های آمریکایی‌های بازداشت‌شده در ارتباط هستند. پاتل در پاسخ به این پرسشش که رئیس‌جمهور آمریکا تاکنون با هیچ‌یک از خانواده‌های زندانیان دوتابعیتی در ایران ملاقات نکرده است، باز هم پاسخ مشخصی نداد و گفت که مقامات ارشد دولت به طور منظم با خانواده‌های شهروندان آمریکایی که بازداشت شده‌اند، تعامل دارند.

با توجه به فشار خانواده‌های زندانیان دوتابعیتی ایرانی - آمریکایی، حسین‌پور این سناریو را محتمل می‌داند که دولت بایدن با شروع فصل انتخابات سعی کرده است مجدداً از کارت عمان که همواره به صورت سنتی در موضوعات مربوط به زندانیان دوتابعیتی نقش دارد، استفاده کند و با دعوت مسقط از تهران، مذاکرات با ایران شروع شود تا مشابه موضوع نازنین زاغری و انوشه آشتوری، سایر زندانیان

ایرانی - آمریکایی هم آزاد شوند که یک برگ برنده برای بایدن باشد. البته این کارشناس اعتقاد دارد اگرچه بایدن به این برگ برنده انتحاباتی نیاز دارد، اما به باور او بایدن احتمالا آزادسازی مستقیم اموال و دادن پول‌های بلوکه‌شده به ایران را در دستور کار ندارد، بلکه در بهترین حالت، واشنگتن مسیر استفاده از این پول‌های بلوکه‌شده را صرفا برای خرید دارو و غذا از طریق کشور ثالث به تهران هموار کند تا سیاستی شبیه نفت در برابر غذا را برای ایران اجرا کند.

در ادامه آنچه علی حسین‌پور به آن اشاره داشت، همایون نصری هم به عنوان دیگر کارشناس در گفت‌وگو با «شرق» از یک سناریوی محتمل می‌گوید. به باور او شاید در شرایط کنونی دولت بایدن به دلیل فشار عمومی در سایه مسائل داخلی ایران فعلا تمایلی به گفت‌وگو با تهران بر سر موضوع هسته‌ای نداشته باشد، اما به هر میزان که انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۴ آمریکا گرم‌تر شود، نیاز بایدن هم به یک دستاورد جدی بیشتر خواهد شد و در این میان نصری، توافق با ایران بر سر موضوع هسته‌ای را همان برگ برنده انتخاباتی می‌داند.

البته این کارشناس برای تشریح بیشتر گفته‌های خود به دو نکته مهم اشاره می‌کند؛ اول اینکه دولت بایدن به دنبال بازگشت به توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ نیست، بلکه تحمیل توافق جدید را به ایران در سر دارد و نکته دوم آنکه تهران هم به واسطه‌های پررنگ‌شدن چالش‌های اقتصادی چندان بی‌میل نیست که این مذاکرات مجدداً از سر گرفته شود. نصری در ادامه تحلیل خود به «شرق» از دو مانع جدی برای آغاز گفت‌وگوها می‌گوید، نخست جنگ اوکراین و دیگری اختلافات پادمانی تهران و ژانسن. به باور این کارشناس تا زمانی که این دو مانع برطرف نشود بعید است که دولت بایدن هم بتواند مذاکرات را در دستور کار خود قرار دهد.

اما حسین اسعدیان برخلاف این دیدگاه اعتقاد دارد دولت بایدن و اروپایی‌ها اکنون به شکل جدی با موضوع جنگ اوکراین دست‌به‌گریبان هستند و از طرف دیگر به باور بسیاری از محافل تحلیلی، کارشناسی، جنگ اوکراین تا سال ۲۰۲۴ هم ادامه پیدا خواهد کرد. ازاین‌رو به ادعان ایسن تحلیلگر حوزه بین‌الملل بایدن نمی‌تواند تا سال آتی میلادی (۲۰۲۴) برای پایان جنگ با اوکراین صبر کند، چون سال ۲۰۲۴ سال انتخابات خواهد بود. تازه اگر به باور اسعدیان جنگ اوکراین در ۲۰۲۴ خاتمه یابد.

این کارشناس در دو سناریو یادآور می‌شود یا بایدن باید جنگ اوکراین را قبل از سال ۲۰۲۴ به پایان برساند و آن را یک دستاورد معرفی کند یا باید قبل از پایان جنگ اوکراین، مذاکرات با ایران را از سر بگیرد، حتی اگر تهران هنوز به روسیه نزدیک باشد تا به زعم این کارشناس، بایدن با توافق ایران به یک دستاورد انتخاباتی برسد. از سوی دیگر اسعدیان چون اروپا و آمریکا را درگیر جنگ اوکراین می‌بیند، متذکر می‌شود که غربی‌ها فعلا به‌هیچ‌عنوان تمایل ندارند مناقشه هسته‌ای ایران به یک نقطه «بحرانی» برسد. این تحلیلگر در یک سناریوی محتمل دیگر که به نظر می‌رسد مهم و تا حدی نزدیک به واقعیت باشد، تأکید دارد که شاید دولت بایدن بخواهد از برکه عربستان سعودی برای کشاندن ایران به میز مذاکره استفاده کند. ازاین‌رو اسعدیان، فضای جدید در سیاست خارجی را بعد از توافق یکن و ازسرگیری مناسبات تهران - ریاض جدی می‌داند و پیرو آن اعتقاد دارد «اگر آمریکا چراغ سبزی را به سعودی‌ها برای احیای روابط با ایران نشان داده که از یک سو به دلیل کاهش هزینه‌ها به‌واسطه جنگ یمن و دیگر موضوعات مربوطه است و از سوی دیگر شاید بایدن در برنامه‌های آتی سعی داشته باشد از مسیر عربستان، ایران را به مسیر مذاکرات بازگرداند».

عیدانه‌ای به رنگ زندگی

برای تامین شیرخشک و لوازم بهداشتی کودکان خوی

شماره کارت: ۶ ۱ ۰ ۴ ۳ ۳ ۷ ۷ ۳ ۴ ۳ ۰ ۳ ۹ ۰ ۰

شماره حساب: ۷ ۵ ۷ ۵ ۳ ۵ ۳ ۵ ۱ ۰

به نام بنیاد نیکوکاری فرشته‌ها

بال پرواز فرشته‌ها باش

۰۶۱۶۰۴-۰۲۱

بنیاد نیکوکاری فرشته‌ها حامی کودکان بیمار و کم‌توان

نیاز اردوغان و فضای مناسب برای تهران و مسکو

مهدی بازگان: سه‌شنبه هفته جاری نشست چهارجانبه وزرای دفاع و رؤسای دستگاه‌های اطلاعاتی ایران، ترکیه، روسیه و سوریه در مسکو برگزار شد، نشست چهارجانبه‌ای که در واقع بخشی از روند عادی‌سازی روابط ترکیه و سوریه با میانجیگری ایران و روسیه است. اکنون و پس از چند سال ثبات نسبی در سوریه و آغاز بازسازی ویرانه‌های این جنگ داخلی، دمشق درصدد است تا یکی از مهم‌ترین چالش‌های خود با همسایه شمالی را حل‌وفصل کند. ترکیه هم پس از سال‌ها درگیری پیدا و پنهان با دولت بشار اسد، این روزها ارتباط صلح‌آمیز با دولت قانونی سوریه را در دستور کار دارد. مذاکرات برای عادی‌سازی روابط بین دمشق و آنکارا، نخستین‌بار ۲۸ دسامبر ۲۰۲۲ (هفتم دی ۱۴۰۱) با حضور وزرای دفاع روسیه، سوریه و ترکیه در مسکو آغاز شد. در این جلسه، طرفین درباره تشکیل یک کمیسیون مشترک سه‌جانبه به توافق رسیدند. به دنبال این مذاکرات مقرر شد این نشست‌ها در سطح وزرای خارجه نیز برگزار شود و مذاکرات مستقیم بین رجب‌طیب اردوغان و بشار اسد، رؤسای‌جمهور ترکیه و سوریه نیز در دستور کار خواهد بود. در همین ارتباط نشست چهارجانبه معاونان وزرای خارجه سوریه، روسیه، ایران و ترکیه درباره تحولات سوریه ۱۵ فروردین سال جاری در مهمانسرای وزارت خارجه روسیه در مسکو برگزار شد و بنا بر اعلام وزارت خارجه ترکیه نشست وزرای خارجه چهار کشور نیز اوایل ماه می برگزار می‌شود.

از حدود پنج سال گذشته و با تغییرات معنادار در شرایط منطقه‌ای برای ترکیه، رجب طیب اردوغان تلاش جدی را با هدف بازتطبیع و بازتعریف روابط خود با کشورهای همسایه و منطقه آغاز کرده است که ترمیم مناسبات آنکارا با ریاض و ابوظبی، قاهره و دمشق در این چارچوب جای می‌گیرند؛ اما ترکیه درباره